

wetboek. Hetzelfde kan trouwens gezegd worden over de bespreking van de codificatie in 1867. Ook hier werd geen gebruik gemaakt van bewaard gebleven parlementaire besprekingen, latere commentaren om maar niet te spreken van archiefstukken zoals de notulen van de Commissie voor de hervorming van het strafrecht. 4. Aan de feitelijke toepassing van de verschillende strafwetboeken in de loop van de 19de eeuw wordt geen aandacht besteed.

Niettegenstaande deze leemten blijft het werk van L. Dupont evenwel ook op historisch gebied een belangrijke eerste verkenning van een terrein waarvan een nadere bestudering gewenst is.

J. Monballyu

B. Bulthé en M. Remouchamps, *De verkrachting en het slachtoffer*, Brussel, Etablissements Emile Bruylant NV, 1979, 204 pp.

Met de titel wijzen de onderzoekers erop dat ze met deze publicatie aansluiting zoeken bij twee actuele stromingen, die de laatste jaren nogal wat discussiestof opleveren in de criminologie. Via de studie van de verkrachting mengt men zich in het (feministisch) debat over de relatie vrouw-criminaliteit. Doordat hierbij de nadruk komt te liggen op de slachtofferrol beweegt men zich evenzeer binnen de victimologie, die zich steeds nadrukkelijker als een aparte richting binnen de criminologie aandient. Daarenboven betreft het een onderzoek naar geweldsdelinquentie, een steeds druk besproken maar in ons land onderzoeksmatig verwaarloosd onderwerp. Er is dus meer dan één reden om hooggespannen verwachtingen bij de lezer op te roepen.

Achtereenvolgens worden de algemene problematiek, de ontwikkelingen van de juridische definiëring van de verkrachting (ook rechtsvergelijkend), de victimologische en daarna de psychologische benadering van de verkrachting uiteengezet. Hierop volgt de analyse van 400 gevallen met algemene besluiten. In bijlage geeft men onder de titel 'modus operandi' een korte beschrijving van de bestudeerde gevallen van verkrachting.

In hoofdstuk I wordt de problematiek omschreven aan de hand van een drietal probleemfacetten, nl. de maatschappelijke positie van de vrouw, de relativiteit van de informatie uit de criminele statistiek en het probleem van de aangifte van verkrachting. De schrijvers beperken zich tot uiterst summieze indicaties. Er wordt weinig werk gemaakt om de aktualiteitswaarde en de aanpak van dit onderwerp in feministische middens in beeld te brengen. Terwijl aangifte en verbaliseringsbereidheid in recente 'victim studies' als een uiterst belangrijke kernproblematiek worden behandeld, volstaan de auteurs hier met de opsomming van een aantal mogelijk beïnvloedende factoren, zonder dat daaruit de nodige kritische conclusies worden getrokken naar het eigen werk toe.

In hoofdstuk II volgt de juridische benadering van de verkrachting, die als een valabele autonome analyse het gebrek vertoont van niet verbonden te worden met de andere onderdelen van het werk. De victimologische benadering in hoofdstuk III blijft helemaal zitten in de etiologische vraagstelling, waarbij een interactionistische analyse als ideaal wordt gesteld.

In hoofdstuk IV wordt op een meer theoretisch psychopathologisch vlak het materiaal haast uitsluitend verklaard vanuit een zeer klassiek psychoanalytisch model. De auteurs vinden de universaliteit van het incestverbod en het Freudiaanse oedipuskomplex een afdoende theoretische basis hiervoor. Dit is misleidend om twee redenen: men veronderstelt dat het psychoanalytisch model het meeste geschikt is om het verschijnsel verkrachting te begrijpen, een besluit dat zich geenszins opdringt bij het nagaan van de resultaten. Ten tweede, het laat de lezer in de veronderstelling dat er hiervoor geen andere bruikbare modellen bestaan. Recente literatuur wordt systematisch miskend (Rada, *Clinical aspects of the rapist*, Grune & Stratton 1978; West, Roy and Nichols, *Understanding Sexual attacks*, Heinemann, 1978).

In hoofdstuk V worden 400 gevallen die gerepertorieerd werden door het centraal bureau voor opsporingen van de rijkswacht tijdens een periode van vier jaar, bestudeerd. Deze gevallen worden als één (homogene?) groep benaderd en hiervan wordt een statistische zeer eenvoudige beschrijving gemaakt. Soms wordt er een onderscheid gemaakt tussen overvalsverkrachting en gevallen waar voorafgaand contact met het slachtoffer wel bestond. De auteurs pogen hun aandacht vooral te vestigen op het slachtoffer om na te gaan in welke mate het gedrag van het slachtoffer het verloop van het misdadig gedrag heeft beïnvloed of gedetermineerd. Hierin zijn zij niet verder kunnen gaan dan alom gangbare stereotype meningen over 'de verkrachting' te bevestigen: het zijn oudere mannen die jonge vrouwen verkrachten, alle vrouwen, zowel de werkende als de huisvrouwen en studerende, lopen risico, de meeste verkrachtingen gebeuren als het donker is, de verkrachting gebeurt veelal in open lucht of in een wagen, de verkrachter is een onbekende.

Uit de algemene besluiten onthouden we een voorstel waarover verder nagedacht kan worden: de verkrachting vervolgens niet meer als een zedenmisdrijf – waarin het seksueel misbruik een essentieel element is – maar wel als een geweldmisdrijf.

Globaal vertoont de studie een opvallend gebrek aan interne coherentie. De theoretische doorlichting van verschillende probleemfacetten van de verkrachting laat zich niet samenrijmen met een oppervlakkige criminografie van het delikt gebaseerd op de secundaire analyse van politionele verslagen. Indien dit boek het voordeel heeft materiaal te onderzoeken uit eigen land zal de lezer, die een brede kijk wenst te hebben op verkrachting, zijn toevlucht moeten zoeken tot andere werken.

P. Cosyns
T. Peters